

„MOZGÁSBAN LÉVŐ OROSLÁNOK” AFRIKAIK VÁNDORÚTON

Miközben a Szaharától délre elterülő afrikai területek „oroszlán-gazdaságainak” növekedésére figyel a világ, s az ázsiai „tigrisek” fejlődéséhez mérik vezető képviselőiket (például Etiópiát, Botswanát, Angolát – nem beszélve a Dél-afrikai Köztársaságról és Nigériáról), izgalmas vándorlási folyamatok rajzolódnak ki a kontinensen

Afrika „bölcső”-szerepét általánosan elfogadottnak tekintve, figyelmünket a kontinenshez kötődő néhány vándorlási sajátosságra fordítjuk, annál is inkább, mert a közhiedelemmel ellentétben a nemzetközi népességmozgásokat vizsgáló szervezetek jelentései alapján sem látható, hogy Afrika oly jelentős mértékben venne részt a nemzetközi vándorlásban. Az ENSZ 2013-as adatai alapján a Föld 232 millió vándorának 8 százaléka található Afrikában – szemben például Ázsia 30, Európa 31, Észak-Amerika 23 százalékaival.

A népességvándorlás egyik kényszerű, egyben tragikus formájának tekinthető rabszolga-kereskedelem már az ókorban is bőségesen juttatott afrikaiakat távoli helyekre, a 16. századtól azonban az atlanti-óceáni „nagy triangulum” beindításával milliós veszteségeket szenvedtek el Afrika népei. Mára a globusz legfiatalabb korfajú kontinensén – a stabil célpontnak tekinthető észak-afrikai államokat (pl. Marokkót, Algériát, Tunéziát és Egyiptomot) leszámítva – egyre több ország válik az Afrikán belüli

mozgások célterületévé (Dél-Afrika, Ghána, Kenya, Szenegál, Mauritius, Kamerun, Zimbabwe).

Annak ellenére, hogy sokak szerint Afrika maga kevésbé vonzó a „külső” betelepülők számára, érdekes folyamatok rajzolódnak ki az Ázsiából kiinduló vándorlásban – elsősorban az Afrikába érkező kínaiak számának emelkedését elemezve. E jelenség hátterében az „oroszlán-gazdaságok” progresszív növekedése, de általában Afrika globális felértékelődése, gazdasági, befektetési (és megtérülési) lehetőségeinek bővülése, új piacainak vonzereje áll, mely többek között a kínai (és más ázsiai) vállalkozókat is egyre komolyabban és hosszú távon érdekli.

KÍNAI MUNKAFELÜGYELŐ KINSHASÁBAN

A nagy esőzések idején sok rossz minőségű utat kell javítani Kinshasában is. Több kínai cég szakosodott erre a munkára, melyhez egyre több helyi munkaerőt vesznek fel a kínai menedzserek (fent)

STADION DARBAN

Az 1970-es években Dar es Salaamban felhúzott, csupán pár ezer főre méretezett focistadion után a 60 ezer fős új tanzáni nemzeti arénát is a kínaiak építették

FOTÓ: KALMÁR LAJOS

FOTÓ: TARRÓSY ISTVÁN

MOLDOVAI INTERKULTI FESZTIVÁL

Az interkulturális fesztivál egyik afrikai résztvevője a moldovai Kisinyovban. Az Afrika minden szegletéből még az 1970-es és 1980-as években érkezett bevándorlók egyesületeikkel itt is integráns részei akarnak lenni a helyi társadalomnak

KÍNAI MOTOROK DARBAN

A kelet-afrikai piacot ellepték az olcsó kínai motorok, melyek munkalehetőséget biztosítanak a helyi fiataloknak azáltal, hogy sokak szállítják magukat naponta a nagyváros állandósult csúcsgörgőjében (jobbra)

Kínaiak Afrikában

Nincs pontos adat, hogy mely afrikai országban hány kínai bevándorló él/tevékenykedik akár időszakosan, akár hosszabb időre berendezkedve. A becslések ma már legalább 1 millióról szólnak. Az egyik megdöbbentő esemény a líbiai válság kibontakozásának időszakára tehető, amikor még maguk a kínai hatóságok is meglepődtek, hogy kétszer annyi kínai vendégmunkást kellett evakuálniuk, mint amennyit a nagykövetség hivatalos nyilvántartása kimutatótt.

Az első regisztrált kínaiak a 17. században érkeztek a mai Dél-Afrika területére, sokan közülük elítéltként, de a 19. század elejétől mind többen szerződött munkásként, főként a transvaali bányák csábítására. Az 1950-es évek Mao Ce-tung által hajtott „barátság-projektjeire” – például gátépítések, stadionok, vasútvonalak megépítésére – több tízezer kínai szakember érkezett Afrikába (nem kevesen aztán le is telepedtek az adott országban). A nagy állami cégek mellett ma egyre több privát kisvállalkozó próbál szerencsét az évek óta jelentős gazdasági növekedést produkáló államokban. Kiskereskedelemmel, magánklinikák működtetésével, mezőgazdasági beruházások, farmok menedzselésével igyekeznek családjaik számára jobb életminőséget megteremteni.

A mintegy nyolc év alatt megvalósított, 1976-ban átadott 1860 km hosszú TAZARA vasút Kína egyik kirakat-projektje volt Afrikában. A zambiai rézbányáknál fekvő Kapiri Mposhit a tanzániai Dar es Salaam kikötőjével összekötő útvonal létrehozásán több ezer kínai és közel ötvenezer tanzániai és zambiai munkás dolgozott (a csúcsideszakban ez 15 ezer kínait és 45 ezer afrikait is jelenthetett). A tanzániai kormány aztán 2013-ban újabb megállapodást kötött a kínaiakkal új mozdonyok, vagonok, valamint a vasútvonal modernizálása és Ruanda, valamint Burundi felé történő bővítése érdekében.

Afrikaiak Kínában

Kína határozott és egyértelműen sikeres Afrika-politikájának másik eredménye, hogy mára nagyjából 500 ezerre tehető azoknak az afrikaiaknak a száma, akik Kínába vándorolnak szerencsét próbálni. A főleg tengerparti nagyvárosokba, pl. a Hongkongtól 120 km-re északra található Guangzhouba (Kanton), vagy a Shanghaitól (Sanghaj) kb. 5 órás vonatozásra délnyugati irányban található Yiwuba (Jivu) érkező afrikaiak kereskedőként próbálnak érvényesülni. Azáltal, hogy

Afrikaiak a volt Keleti Blokkban

a kínai kormány Afrika-szerte több ezer ösztöndíjat biztosít, afrikaiak újabb és újabb hulláma utazik tanulmányi céllal Kínába. A helyi lapok a kantoni vegyes házasságok számának emelkedéséről tudósítanak, egyúttal jelezve, hogy a bevándorló férjek jogai, illetve vízumkényszere külön (megoldandó) kategóriát képeznek.

Yiwu Kína meghatározó „nagykervárosa” egy akkora bolt- és plázakomplexummal, amely szinte Budapest-nagyságrendű, és egyszerre jelenti a végeláthatatlan üzletsorokat, a temérdek portékát, illetve a bevándorló afrikai, közel-keleti és helyi kínai kereskedők biznisszerekeit. Egyik szegletében a pár éve megnyitott afrikai pavilon áll. Az itt boltokat üzemeltető szenegáli, etióp vagy éppen szudáni árusok arról számolnak be, hogy fiatal üzleteikkel hosszú távon terveznek, mert bár még döcögösen mennek az üzletkötések, bíznak a sikerben. Az ébenfából készült tárgyakon túl a fa alapanyag behozatalával foglalkozó, vagy a drágakőben utazó vállalkozások kifejezetten jövedelmezőnek bizonyulnak. Így aztán az ország boltjaiba az afrikai fa alapanyagú Buddha- vagy épp Konfuciusz-szobrok, a tanzanitól készített ékszerek nagy többsége yiwui üzletkötés eredményeként jut el.

A Szovjetunió felbomlása előtti Keleti Blokk országai az 1960-as évektől emelkedő számban jelentek meg afrikaiak, ugyanis állami ösztöndíjakat nyerhettek el (akár) jó nevű egyetemekre is. Diplomát szereztek, elsajátították a fogadó ország nyelvét, sok esetben családot alapítottak, és szinte kivétel nélkül új identitásra tettek szert... A 2013-ban a Központi Statisztikai Hivatal szerint a 4000 főnél valamivel kevesebb, Magyarországon élő legális afrikai bevándorló közül meglepően sokan vesznek részt civil szervezetek munkájában, vagy kulturális egyesületeken keresztül töltenek be hídszerepet hazájuk és választott országuk kulturái, társadalmi között. Az oly kívánatos integrációhoz jelentős mértékben járulhatnak hozzá a csoportok, akiknek tagjai persze a célország gazdasági teljesítményének növelésében is képesek részt venni.

SZÖVEG: TARRÓSY ISTVÁN

